

AT4
og
AT-synopsis-
prøven
på
VUF

Indholdsfortegnelse

I Prøven i AT

1. Prøven i AT er en tredelt prøve
2. Hvad er en AT-synopsis?
3. Fagvalg – du skal vælge dine to bærende fag med omhu
4. Opbygningen af din synopsis: Den klassiske – og med innovativt løsningsforslag
5. Hvordan kommer du i gang med din opgave?
6. Brug 'Opgavens pentagon' som styringsredskab
7. Om at gå til synopsiseksamen – hvordan får du de tre dele til at hænge sammen?
8. Talepapiret – dit sikkerhedsnet ved den mundtlige prøve
9. Bedømmelseskriterier

II Værktøjskassen – bilagssamling

- A. De tre fakulteter - videnskabsteori
- B. Den klassiske AT-synopsis
- C. Synopsis med innovativt løsningsforslag
- D. Pentagonens fem spørgsmål
- E. Sammenhængen mellem synopsis og talepapiret
- F. Hvordan laver man en litteraturliste?
- G. Din tjekliste til synopsen

AT4 – og AT-synopsisprøven

Denne AT-vejledning gælder både AT4-forløbet (oktober 2016) og ”den rigtige” AT-synopsisprøve (foråret 2017).

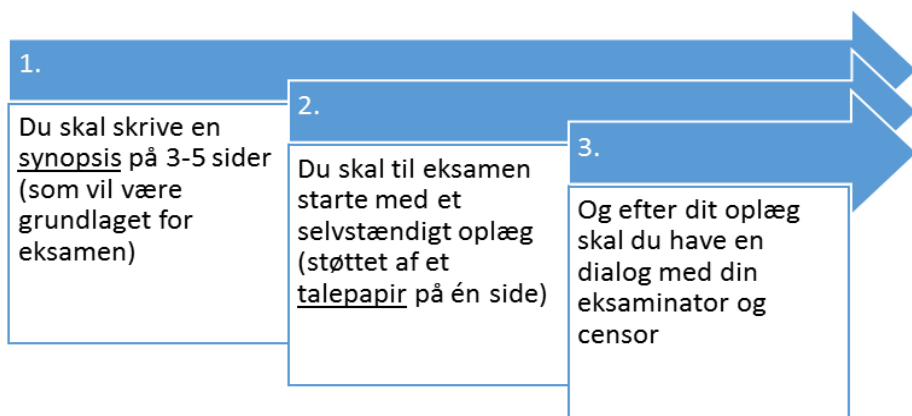
Du skal betragte AT4-forløbet i oktober måned som en rollemodel for AT-synopsisprøven i foråret. Vejledningen er så vidt muligt skrevet sådan, at den er generelt gældende for begge forløb. Dog er der fx den forskel, at afsnit 3 om ’Fagvalg – du skal vælge dine to fag med omhu’ især vil være vigtigt til foråret, hvor du selv skal vælge dine to fag. Ved AT4-forløbet i oktober er de fag, der skal skrives i, allerede valgt.

Du skal til gengæld vælge, om du vil skrive den klassiske udgave af synopsisen – eller udgaven med et innovativt løsningsforslag. Det kan du læse mere om i afsnit 4 ’Opbygningen af din synopsis: Den klassiske – og med innovativt løsningsforslag’, samt i bilag B og bilag C.

Brug din vejledning – og skriv fx dine erfaringsnoter i den undervejs i AT4-forløbet, så de står og smiler til dig, når du tager vejledningen frem til den rigtige prøve til foråret!

I. Prøven i AT

1 Prøven i AT er en tredelt proces.

2 Hvad er en AT-synopsis?

Synopsis betyder oversigt – en helt bestemt slags oversigt. En synopsis er en tekst, der ikke kan stå alene, men som forudsætter en senere uddybning i en mundtlig præsentation og efterfølgende dialog. Synopsen er ikke en fuldstændig besvarelse af en opgave. Det betyder, at du undervejs i processen skal overveje, hvad du vil have med i synopsen, og hvad du vil uddybe i din mundtlige præsentation og altså have med i dit talepapir.

Du skal tænke på din synopsis som en skriftlig oversigt over en undersøgelse, du har foretaget.

3 Fagvalg – du skal vælge dine to bærende fag med omhu.

Du skal vælge to fag, hvoraf det ene er på mindst B-niveau, og anvende disse i besvarelsen af opgaven. Der kan muligvis være bindinger mht. hvilke fakulteter, du skal bringe i spil. Og måske hvilke fag, som ikke må bruges sammen. Du skal i synopsen demonstrere evnen til at bruge dine valgte fags empiri, begreber og metoder, og derfor skal du være helt sikker på, hvordan du opfatter dine to fag. Du kan i ’Værktøjskassen’, bilag A finde en oversigt over de tre fakulteters empiri og metoder.

4 Opbygningen af din synopsis: Den klassiske – og med innovativt løsningsforslag.

Du kan udarbejde din synopsis i to forskellige udgaver. Der er den klassiske udgave (som har eksisteret siden gymnasireformen), og der er den nye udgave med innovativt løsningsforslag, som har eksisteret i to år. Uanset hvilken udgave, du vælger at skrive, skal den - ifølge UVMs officielle vejledning - indeholde følgende punkter:

- titel på emnet og angivelse af fagkombination
- problemformulering
- præsentation af de underspørgsmål, der er arbejdet med

- diskussion af, hvilke materialer, teorier og metoder der er relevante i arbejdet med undersøgsmålene
- konklusioner på arbejdet med de enkelte undersøgsmål
- en sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse
- litteraturliste
- en perspektivering til problemstillinger, teorier og metoder fra studierapporten.

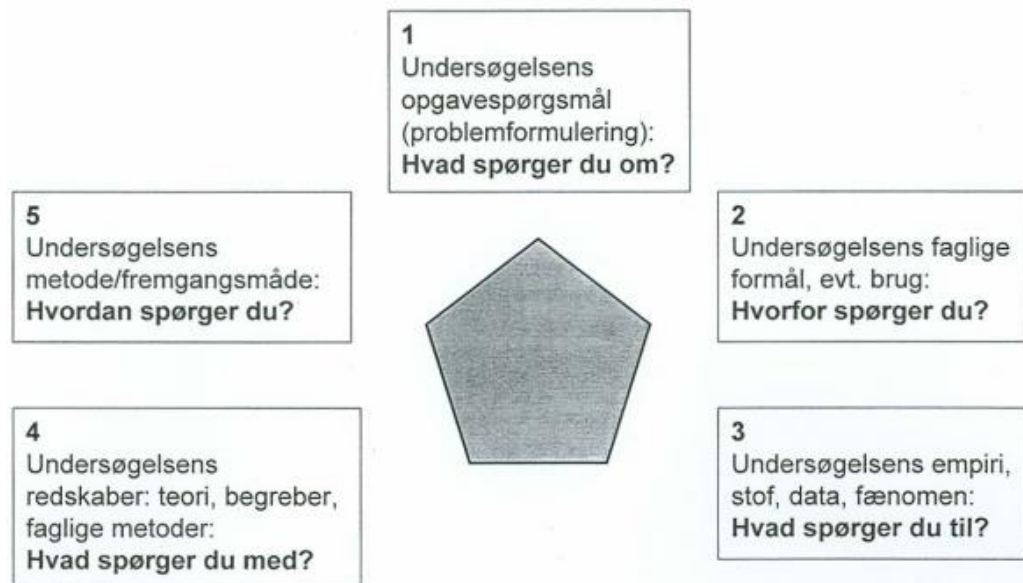
I 'værktøjskassen' kan du finde en grundig vejledning til, hvordan du opbygger og arbejder med din synopsis. I bilag B finder du vejledningen til den klassiske synopsisudgave – og i bilag C finder du vejledningen til udgaven med innovativt løsningsforslag.

5 Hvordan kommer du i gang med din opgave?

1. Orienter dig i **ressourcerummet** (Link oplyses af lærerne), se på overskrifterne, læs nogle af teksterne og andet materiale, og se mere grundigt på det, som du finder interessant og som måske kan danne basis for det emne, du vil arbejde med.
2. Bliv ikke forskrækket over det store udvalg af tekster og links.;-)...
I dit fortsatte arbejde skal du nu prøve at indskrænke mængden af de ressourcer, som du skal bruge, opdelt i flere mulige emner.
3. Lav først en **brainstorm** for at finde dine undertemaer til opgavens hovedtema – inden for de fag, som du kan forestille dig at skrive synopsis i.
4. Tjek så videre i ressource rummet. Find det materiale, som kan være relevant for dine mulige undertemaer, og links til mere materiale. Husk, at du også må finde andet materiale end det, som findes i ressource rummet, og bruge dette!
5. Beslut dig endeligt for et **undertema** – og find så det materiale, som du mener, kan bruges til dit undertema.
6. Læs nu det materiale, som du har udvalgt dig, grundigt – og lav noter! Du vil formentlig have dels noget **teoretisk materiale** og så noget **empirisk** (artikler, referater, redegørelser, leksikonopslag).
7. Det er en god idé at få styr på materialet. Undersøg fx, hvad der er budskabet i form af holdninger og synspunkter i materialet. Hvilke grundholdninger eller ideologier mener du at kunne spore? Hvordan argumenteres der? Og ved talmateriale skal du prøve at ”scanne” eller ”læse” materialet for brugbarhed. Giver det nogle spændende vinkler, som du kan bruge i din synopsis?
8. Brug dine **vejledere** undervejs i din skriveproces – når du er i tvivl om noget, så skriv det ned, så du kan spørge dine vejledere til at komme videre på. Husk, at dine vejledere er gode til at give dig inspiration! Du kan også bruge dine klassekammerater og andre skrivere, fx hvis I skriver om samme tema.

6 Brug 'Opgavens pentagon' som styringsredskab

For at være sikker på, om dit valg af emne kan danne basis for en undersøgelse, kan du i den indledende fase arbejde med nogle spørgsmålstyper, som du formentlig kender fra tidligere arbejdsopgaver. Ofte ser man spørgsmålene opstillet rundt om en femkant – og de kaldes derfor ofte for opgavens pentagon. Pentagonen er også særdeles velegnet som redskab for selve din synopsis skrivning. De fem punkter er sat op herunder i koncentreret form – til det hurtige overblik.

Kilde: Rienecker m.fl.: *Den gode opgave. Samfundslitteratur 2005*

Du kan læse mere om de enkelte punkter i bilag D i 'Værktøjskassen'

7 Om at gå til synopsiseksamen – hvordan får du de tre dele af processen til at hænge sammen?

Synopsen egner sig til i kort form at præcisere, hvad din undersøgelse går ud på, og hvad den indeholder. Den mundtlige del ved eksamen egner sig til en uddybning af resultater og konklusioner og et oplæg til videre arbejde. Den efterfølgende dialog egner sig til at diskutere og til at vise omfanget af din viden, dels ved inddragelse af studierapporten og dels gennem eksaminators og censors udspørgen. Synopsen skal altså ikke indeholde hele din undersøgelse. Du skal vælge, hvad du vil placere i synopsen, og hvad du vil uddybe ved den mundtlige præsentation af synopsen.

Du skal altså skabe en sammenhæng mellem de tre dele, og præsentere dem som sammenhængende!

Brug den skriftlige synopsis som springbræt for den mundtlige eksamen – og brug her din fremlæggelse som springbræt for dialogen. Du skal regne med at have 10-12 minutter til din fremlæggelse og 12-14 minutter til den efterfølgende dialog.

Skriv i synopsen, hvilke elementer, der præsenteres mundtligt. Husk, at synopsen ikke skal være en stil eller en afrundet rapport, men snarere skal være stramt struktureret.

Det mest interessante og det mest selvstændige uddyber du i den mundtlige del ved eksamen (ved hjælp af dit talepapir), og præsenterer blot dette kortfattet i synopsen.

I forberedelsen til den mundtlige eksamen skal du genlæse og gentænke din synopsis (husk, at den jo er skrevet nogle måneder, før du skal til eksamen) med henblik på at planlægge den mundtlige fremlæggelse og dialog. Talepapiret er her en vigtig del af din forberedelse. Se afsnittet herunder.

8 Talepapiret – dit sikkerhedsnet ved den mundtlige prøve.

Du kan strukturere dit talepapir ud fra følgende punkter:

- En indledning, hvor du præsenterer emnet og problemformuleringen. Det er vigtigt for sammenhængen i fremlæggelsen, at undersøgelsens hovedresultater præsenteres i denne første fase.

- En punktopstilling med hoved- og underpunkter om de problemstillinger fra synopsen, som du har nævnt, og som du vil forklare og uddybe ved eksamen. Du bør undgå at skrive helsætninger i talepapiret, da dette vil have karakter af skriftsprog og let kan forlede til oplæsning.
- En gennemgang af evt. nyt stof, der er kommet til, siden synopsen blev skrevet.
- En redegørelse for, hvordan fagenes metoder er blevet anvendt, og for hvorledes det faglige samspil har givet en indsigt, som fagene hver for sig ikke alene kunne give.
- En udvidet perspektivering eller en revideret konklusion på baggrund af evt. nyt stof
- En kobling til elementer fra studierapporten

Undervejs i din fremlæggelse kan du komme med forslag til emner i den efterfølgende dialog, fx konsekvenser, metodeproblemer, perspektiver.

Du kan se sammenhængen mellem din synopsis og talepapiret i 'Værktøjskassen', bilag E

I udarbejdelsen af talepapiret bør du samtidig overveje, hvordan og med hvilke hjælpemidler din præsentation skal finde sted. Du kan fx godt have et bilag med til din præsentation, men da du jo kun har 10-12 min. til din præsentation, skal du overveje brugen af bilag meget nøje. Også brugen af it (Word, Excel og PPT) kan overvejes. Og overvej ligeledes, om du vinder noget ekstra ved at bruge it. Du skal ikke gøre det for at være "fancy". Såfremt du vælger at bruge it, skal du have dit produkt (en fil) med på en USB-nøgle, som kan læses på skolens maskiner.

Hvis du vil vide mere om udformningen af et talepapir, kan du på weblinket til Studieportalen

<http://www.studieportalen.dk/Opgaver/Vejledningtiltalepapir-16572.aspx> læse en grundig vejledning heri af Signe Skov Andersen.

9 Bedømmelseskriterier:

Du får én samlet karakter. Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang du lever op til de faglige mål, som er angivet i læreplanens pkt. 2.1. Herudover lægges der vægt på, hvordan du udvælger, strukturerer og formidler det faglige stof.

Du kan herunder se uddraget fra læreplanen vedr. punktet: '2.1 Faglige mål':

2.1 Faglige mål

De faglige mål med almen studieforbereelse er, at eleverne skal kunne:

- tilegne sig viden om en sag med anvendelse af relevante fag og faglige metoder
- foretage valg, afgrænsning og præcisering i arbejdet med sagen og på dette grundlag opstille og behandle en problemformulering samt selvstændigt fremlægge resultatet heraf
- perspektivere sagen
- vurdere de forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger i forhold til den konkrete sag
- demonstrere indsigt i videnskabelig tankegang og gøre sig elementære videnskabsteoretiske overvejelser i forhold til den konkrete sag.

II. Værktøjskassen – bilagssamling

A De tre fakulteter - videnskabsteori

Empiri – data, tekst, fænomener

Det humanistiske hovedområde:

Det humanistiske område er meget sammensat både hvad angår genstandsfelt og især metodiske tilgange. Genstandsområdet strækker sig både over menneskets tænkning og værdier, dets mange udtryksformer og dets kulturelle produkter. De humanistiske fag undersøger alt det der hører mennesket til, og genstandsområdet omfatter:

- Historie og hverdagskultur
- Litteratur, kunst og æstetik
- Bevidsthed og erkendelse
- Sprog, medier og kommunikation
- Værdier og etik

(Fra AT-håndbogen, s 11-12)

Det samfundsvidenskabelige hovedområde:

De samfundsvidenskabelige fags *empiri* består af de elementer og strukturer, der opbygger og udtrykker menneskeskabte fællesskabers organisation, funktion og relationer til det enkelte individ og til andre fællesskaber eller samfund, i samarbejde eller konflikt. Det drejer sig om overordnede og formelle fællesskaber som stater og internationale fællesskaber eller mere afgrænsede fællesskaber af privat, offentlig og halvoffentlig art som virksomheder og institutioner, og om uformelle fællesskaber som aldersgrupper eller interessebestemte netværk og halvformelle fællesskaber som familier.

Det naturvidenskabelige hovedområde:

De naturvidenskabelige fags *empiri* omfatter alle fænomener, der kan iagttages enten direkte med de menneskelige sanser eller gennem forsøgsapparat og eksperimentelle opstillinger.

Metoder
<p>Det humanistiske hovedområde: De humanistiske fags <i>teorier og metoder</i> er i første række knyttet til beskrivelse, analyse og fortolkning af kulturprodukter og deres frembringelse og af de betydninger, intentioner og værdimæssige konsekvenser, de indebærer. Derudover indgår der i mere begrænset omfang kvantitative metoder i forbindelse med kortlægning af udbredelse af vaner, kulturnormer og medieforbrug. Vær opmærksom på, at de enkelte humanistiske fag arbejder med forskellige metoder, og her kan dine lærere virkelig være dig behjælpelig.</p>
<p>Det samfundsvidenskabelige hovedområde: De samfundsvidenskabelige fags <i>metoder</i> består af kvalitative og kvantitative metoder, som sikrer en empirisk forankring af teorier om sociale, økonomiske og politiske forhold og sammenhænge. De kvalitative metoder knytter sig til interview, deltagerstyrede undersøgelser og observationer, mens de kvantitative metoder knytter sig til statistiske og beskrivende undersøgelser. Begge grupper af metoder kan sigte både på samtidsanalyse og prognoser. Endelig kan du også bruge den komparative metode – spørg din lærer i faget.</p>
<p>Det naturvidenskabelige hovedområde: De naturvidenskabelige fags <i>metoder</i> forener hypotetisk-deduktive metoder, der bygger på matematikkens og andre formelle sprogs logik samt på tidligere observationer, og empirisk-induktive metoder med eksperimentet som udgangspunkt. "Trial and error"-metoder samt forskernes intuitive evner til at gøre opdagelser spiller også en betydelig rolle inden for både teknologisk udvikling og naturvidenskabelig forskning. Naturvidenskaben involverer en helhed af observationer, dataindsamling og databehandling, beskrivelse, klassifikation og generalisering, som kan lede til teoridannelse og nye hypoteser.</p>

Det humanistiske hovedområde:

De humanistiske fags *teorier og metoder* er i første række knyttet til beskrivelse, analyse og fortolkning af kulturprodukter og deres frembringelse og af de betydninger, intentioner og værdimæssige konsekvenser, de indebærer. Derudover indgår der i mere begrænset omfang kvantitative metoder i forbindelse med kortlægning af udbredelse af vaner, kulturnormer og medieforbrug. Vær opmærksom på, at de enkelte humanistiske fag arbejder med forskellige metoder, og her kan dine lærere virkelig være dig behjælpelig.

Det samfundsvidenskabelige hovedområde:

De samfundsvidenskabelige fags *metoder* består af kvalitative og kvantitative metoder, som sikrer en empirisk forankring af teorier om sociale, økonomiske og politiske forhold og sammenhænge. De kvalitative metoder knytter sig til interview, deltagerstyrede undersøgelser og observationer, mens de kvantitative metoder knytter sig til statistiske og beskrivende undersøgelser. Begge grupper af metoder kan sigte både på samtidsanalyse og prognoser. Endelig kan du også bruge den komparative metode – spørg din lærer i faget.

Det naturvidenskabelige hovedområde:

De naturvidenskabelige fags *metoder* forener hypotetisk-deduktive metoder, der bygger på matematikkens og andre formelle sprogs logik samt på tidligere observationer, og empirisk-induktive metoder med eksperimentet som udgangspunkt. "Trial and error"-metoder samt forskernes intuitive evner til at gøre opdagelser spiller også en betydelig rolle inden for både teknologisk udvikling og naturvidenskabelig forskning. Naturvidenskaben involverer en helhed af observationer, dataindsamling og databehandling, beskrivelse, klassifikation og generalisering, som kan lede til teoridannelse og nye hypoteser.

Husk, at du også kan orientere dig i de PowerPoints om de tre fakulteter, som er lagt i jeres fælles Fronterrum.

B Den klassiske AT-synopsis.**1. Forside med titel og fagkombination.****2. Problemformulering.**

Fagene har forskellige traditioner for, hvordan man skriver en problemformulering. Der er derfor flere gode måder at gøre det på.

En rigtig god metode er at stille et spidsformuleret spørgsmål, som så følges op med tre underspørgsmål.

Du kan herunder se to eksempler på spidsformuleringer:

I hvor høj grad lykkes integrationen af udlændinge i Danmark og England, hvilke årsager er der hertil og hvad kan der gøres for at forbedre integrationen?

Kan den globale opvarmning bremses, hvis man bliver enige om at øge vindkraften til 30 % af den samlede energiproduktion?

Det særlige ved en problemformulering i AT er, at den skal kunne belyses ved at kombinere viden og metoder fra to fag eller faglige hovedområder. Begge fag skal kunne bidrage, og begge fag skal også være nødvendige for at opgaven kan besvares. Hvis kun det ene fag kan bruges meningsfuldt, må du ændre din problemformulering eller ændre dit valg af fag.

3. **Præsentation af de underspørgsmål, der er arbejdet med.**

Underspørgsmålene til din problemformulering er de konkrete punkter, som du vil behandle i opgaven. Underspørgsmålene er afgrænsede og stiller et enkelt spørgsmål ad gangen.

Underspørgsmål til en problemformulering vedr. integration:

Hvordan fremstilles integration i litterære tekster? Er udlændinges beskæftigelse steget eller faldet? Hvilke årsager er der til, at integration lykkes eller ikke lykkes?

Underspørgsmål til en problemformulering vedr. den globale opvarmning:

Kan man påvise, om der er sammenhæng mellem energiproduktion, atmosfærens CO₂-indhold og temperaturen? Hvilke konsekvenser vil det have at øge produktionen af vindkraft? Hvor skal vindmøllerne placeres, så de producerer mest mulig energi (evt. eksperiment)? Hvilke muligheder er der for at beslutte ændringer i energipolitikken på globalt niveau?

4. **Diskussion af, hvilke materialer, teorier og metoder, der er relevante i arbejdet med underspørgsmålene.**

Materiale:

Kan være skønlitteratur, faglitteratur, statistik, eksperimenter, virtuelle forsøg, personer, genstande, billeder, musik mm.

Teorier:

Er generaliseringer om sammenhænge. Eksempler på teorier kan – nævnt i flæng - være monetarisme, keynesianisme, klimamodeller vedr. CO₂-effekten, teorien om radioaktive stoffers henfald, aktantmodellen, Ødipuskonflikten osv. Som en del af din undersøgelse kan du fx vælge at anvende en teori som analyseramme, at undersøge om en teori kan bekræftes af empiri, at sammenligne teorier eller at undersøge hvordan forskere er nået frem til bestemte teorier.

Metoder:

Er de enkelte fags forskellige metoder til videnskabelig undersøgelse. Det kan være kvantitative eller kvalitative metoder, fx metoder til test af hypoteser gennem målinger og eksperimenter eller metoder til analyse og fortolkning af en tekst eller af menneskers handlinger.

Du skal *kombinere viden og metoder fra de valgte fag og fakulteter*. Du skal altså redegøre for, hvilke forskellige materialer, teorier og metoder, du har valgt til belysning af dine problemstillinger, og du skal vurdere, hvilke muligheder og begrænsninger, de har, til at belyse dine problemstillinger.

Du skal kunne forklare, hvad der er karakteristisk for de enkelte faglige hovedområder, herunder deres empiri, teorier, metoder og videnskabsteori og sætte det i sammenhæng med din undersøgelse. Se oversigten over fakulteterne i bilag A i 'Værktøjskassen'.

5. Konklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål.

I dette afsnit fremlægger du delresultaterne af dit arbejde.

Ud fra dine undersøgelser giver du et *svar* på hvert enkelt underspørgsmål (problemstilling). Du når hermed frem til undersøgelsens delkonklusioner, som skrives i kort form og uddybes til den mundtlige eksamen. Dine delkonklusioner skal være underbyggede.

6. En sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse.

Her sammenfatter du dine delkonklusioner og når på den måde frem til en samlet konklusion på din problemformulering. Konklusionen skal hænge tydeligt sammen med din problemformulering, idet den *skal* give svar på problemformuleringens spørgsmål.

Men samtidig skal din konklusion pege fremad! Du skal derfor til slut pege på nogle spørgsmål, som kunne åbne for en videre undersøgelse.

7. Litteraturliste

Skriv forfatter, titel, forlag/udgiver, årstal og evt. webadresse på de kilder, du har brugt: Bøger, artikler, materiale fra nettet, eksperimenter, film, billeder, musik mm. Man skal kunne finde dine kilder.

Du kan i bilag F i 'Værktøjskassen': 'Hvordan laver man en litteraturliste?' se helt præcist, hvordan du opstiller litteraturlisten.

8. En perspektivering til problemstillinger, teorier og metoder fra studierapporten.

I dette afsnit skal du sammenligne din undersøgelse med de problemstillinger, teorier og metoder, som du tidligere har beskæftiget dig med i AT ifølge din studierapport. Husk, at Studierapporten skal foreligge ved den mundtlige eksamen, hvor du skal give den til censor ved eksaminationens start!

Du skal altså gøre dig nogle overvejelser – og det skal ikke være lange og indviklede – over, hvordan din tilgang, mht. metoder og teori, har været til din synopsis' tema eller emne i forhold til, hvad du tidligere har beskæftiget dig med.

Du skal nemlig vise, at du kan reflektere over, hvordan temaer og hovedområder (fakulteter) virker sammen: Fx vil de problemstillinger, metoder og teorier, som har været i fokus i et emne om "Globalisering" for en dels vedkommende være anderledes end de problemstillinger, teorier og metoder, som tages i anvendelse ved et emne om 'Atombomben'.

Fakulteternes måde at samvirke på hænger sammen med det emne, de skal virke sammen om – og det skal du vise, at du har forstået, for det er et af målene med AT.

C Synopsis med innovativt løsningsforslag

Opbygningen af den innovative synopsis kan være mere fri end den traditionelle!

I og med, at du skal opstille et innovativt løsningsforslag til det problem, du opstiller, har du nogle frihedsgrader i forhold til den vægt, du vil lægge på de enkelte punkter i synopsisen. Og du kan med fordel opbygge din synopsis på en lidt anderledes måde end ved den klassiske synopsis (se pkt. 3 - 6 i oversigten herunder).

Synopsen skal opfylde følgende tre krav:

- Du skal undersøge en sag - og opstille en problemformulering vedr. denne sag.
- Du skal udarbejde et innovativt løsningsforslag til det opstillede problem.
- Og endelig skal du vurdere dit løsningsforslag

1. Synopsen kan du opbygge på følgende vis:

1. Forside med titel og fagkombination

2. Problemformulering

Du kan med fordel opdele din problemformulering i to overordnede dele.

a)

I den første del introducerer du sagen, opstiller problemet og redegør for baggrunden for det (konteksten). Og du præciserer, hvem eller hvad problemet vedrører. Du kan fx bruge Miner-
vamodellen som hjælp ved beskrivelsen af hvem, problemet vedrører (din målgruppe). Og ende-
lig skal det med, om der er en ekstern partner på dit løsningsprojekt.

b)

I den anden del opstiller du så på kort og fyndig vis din problemformulering, så den står spids-
formuleret - og på samme vis opstiller du dit innovative løsningsforslag.

Du kan se to spidsformulerede *eksempler* herunder:

Naturgeografi C og dansk:

Det er et problem, at danske forbrugere ikke bliver oplyst om CO₂-udledningen af deres fødevarerindkøb.

Løsning: En CO₂-mærkat, der viser mængden af CO₂, som udledes ved en given vare - samt en video, der informerer om CO₂-problematikken og derudover
brander løsningen.

Biologi B og kemi B:

Det er et problem, at mennesker og deres slagtedyr er i direkte konkurrence om føden, da der forekommer et enormt energitab ved fodring af slagtedyr.

Løsning: JIMPY-PROT - et fodersupplement til slagtesvin (består af et proteintilskud udvundet fra restproduktet af bioethanol-processen baseret på tang)

Hvis du var ved at udarbejde den klassiske synopsis (A-opgaven) skulle du nu til at arbejde med følgende tre punkter:

- Præsentation af de underspørgsmål, du har arbejdet med
- Diskussion af, hvilke materialer, metoder og teorier, der kan være relevante i arbejdet med dine underspørgsmål
- Delkonklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål

Men: Når du arbejder med synopsis med innovativt løsningsforslag, giver det mere mening at arbejde med følgende punkter, hvor løsningsforslaget er tydeligt i fokus:

3. **Opstilling af de tre underspørgsmål, som hver for sig knytter sig til henholdsvis pkt. 4, pkt. 5 og pkt. 6:**
4. **Hvad handler problemet om, og hvad er problemets årsager, omfang og konsekvenser?**
5. **Hvilket innovativt løsningsforslag inkl. evt. produkt er udarbejdet?**
Her præsenterer du dit løsningsforslag og viser evt. en illustration med dette.
6. **Hvordan er løsningsforslaget inkl. evt. produkt en løsning af problemet - og hvilke konsekvenser har løsningsforslaget?**
  - Du skal vurdere forslagens relevans (måske har du lavet en afprøvning)
  - Du skal vurdere forslagens konsekvenser (fx samfundsmæssigt, miljømæssigt, etisk)
  - Du skal vurdere, i hvor høj grad problemet er løst gennem dit innovative løsningsforslag
7. **Vurdering af de materialer, faglige metoder og teorier, du har brugt**
  - Hvilken faglig viden og faglige metoder har du brugt til at:
    - Undersøge problemet
    - Udarbejde løsningsforslaget

- Vurdere løsningsforslaget
  - Hvordan vurderer du dine fags og de faglige metoders muligheder og begrænsninger ved undersøgelsen af problemet og arbejdet med løsningsforslaget?
- 8. Sammenfattende konklusion på dit arbejde relateret til din samlede problemformulering**
- 9. Litteraturliste**
- 10. Perspektivering til studierapporten (AT 1, AT 2 og AT 3)**

2. Du kan herunder se en officiel opgaveformulering til AT (januar 2017)

Opgave A

Du skal undersøge en sag, der rummer et problem, hvor menneskets forhold til naturen er centralt. Du skal udarbejde og vurdere et forslag til en innovativ løsning af problemet. Du skal anvende viden og metoder fra to fag til din besvarelse af opgaven. Metoderne skal være forskellige, og det ene fag skal være på mindst B-niveau.

Problemformulering og underspørgsmål er vigtige elementer i synopsisen!

I problemformuleringen angiver du den sag, du har valgt at arbejde med. Problemformuleringen skal angive det konkrete problem, der søges løst, og også markere, at målet er at udvikle en innovativ løsning. Det skal også indgå, hvem eller hvad problemet vedrører, og om der er en ekstern partner. Problemformuleringen skal du behandle gennem besvarelse af 3 underspørgsmål.

Underspørgsmålene skal være relativt kortfattede. Og samtidig skal de danne en progression i behandlingen af problemet og det opstillede løsningsforslag:

- a) Det første underspørgsmål kan således angå selve problemet
- b) Det næste underspørgsmål kan angå opstillingen af det innovative løsningsforslag
- c) Det sidste underspørgsmål kan angå en vurdering af det innovative løsningsforslags effekt og konsekvenser

Underspørgsmålene skal altså rette sig mod a) at forstå problemets kontekst og årsager, b) hvordan en innovativ løsning kan se ud og c) hvordan løsningens relevans og konsekvenser kan vurderes.

Du skal formulere underspørgsmålene, så der på baggrund af arbejdet med dem kan drages delkonklusioner - og er underspørgsmålene velformulerede, så vil dine delkonklusioner tilsammen føre til, at du kan drage en velunderbygget hovedkonklusion.

De gode underspørgsmål angiver således tilsammen en rød tråd gennem din behandling af problemformuleringen og sikrer, at du får anvendt begge fag.

De tre underspørgsmål - heroverfor angivet som a), b) og c) - svarer til punkterne 4, 5 og 6 i oversigten 'Synopsis kan du opbygge på følgende vis' (på forrige side).

D Pentagonens fem spørgsmål

1. Hvad spørger du om?

Det er kvaliteten af din problemformulering, du skal teste her!

Prøv, om du kan opstille en spidsformulering, som ”spidder” dit problem.

Det kan være en kamp at nå frem til den gode problemformulering! Stil hv-ord, vend og drej dine spørgsmål.

Prøv at forklare i en slags hurtigskrivning, hvad det er, du vil undersøge, hvorfor du undrer dig, hvad du evt. kunne gøre osv. Når du har fået beskrevet, hvad du vil og hvordan, plejer det at ende med, at man lige pludselig får lyst til at skrive: ”altså, det, som jeg undrer mig over, er at...” eller noget med: ”altså, hvordan kan det være, at..”

Denne lyst til pludselig at formulere, hvad der egentlig nager én, kommer af, at man på dette tidspunkt mener at have klaret det hele af, alle omstændighederne, alle startbetingelserne, alle forbeholdene – og tilbage står så egentlig blot at få formuleret PROBLEMET.

Bagefter skal du så blot skrælle alle dine tilløb væk og så starte med spidsformuleringen!

Derefter kan du så stille dine underspørgsmål. Husk, at såvel din spidsformulering som dine underspørgsmål skal besvares med delkonklusioner samt den endelige konklusion!

2. Hvorfor spørger du?

Hvad er det faglige formål med din opgave? Hvad er det interessante? Hvori består det nye, som din undersøgelse kan bidrage med? Hvorfor er det væsentligt? Det er her, du skal være ”djævelens advokat”. Kan man ud fra din spidsformulering af problemet forstå, at det her er væsentligt. Du skal egentlig ikke skrive så meget, men der skal reflekteres!

3. Hvad spørger du til?

Du skal nu til at honorere de krav, der stilles vedrørende brug af materialer.

Hvilket materiale vil du arbejde med – empiri, data, fænomener?

Du skal huske, at de tre fakulteters empiri er forskellig (se opslagskassen herom bagest i vejledningen), og at du altså skal pointere, hvad du bruger.

Du skal også nævne, hvilken form for empiri, du vil bruge. Er der tale om eksperimenter, observationer, databaser, spørgeskemaer, interviews, litterære værker, kunstværker osv.? Skitsér evt. hvordan du vil skaffe dem.

4. Hvad spørger du med?

Denne gang er det de teorier og begrebssystemer, du vil anvende, som skal nævnes. Også her skal du huske, at de tre fakulteters teorier og begrebssystemer er forskellige. Vær kritisk: har de anvendte teorier og begreber særlige styrker eller svagheder, i forhold til din problemstilling? Kan de anvendte teorier danne grundlag for en hypotese vedrørende resultaterne af din undersøgelse – og i givet fald: hvilken?

5. Hvordan spørger du?

Til sidst er det de valgte metoder, du skal gøre rede for. Eksempler på systematiske måder at behandle stof på kunne være anvendelsen af kvalitative eller kvantitative undersøgelsesmetoder, kildekritik, fortolkning af tekster og eksperimenter.

Følger du særlige traditioner inden for de metoder, du bruger? Stiller din metodebrug særlige krav?

Når du er nået hertil, har du pint det ud af pentagonen, som du kunne. Tilbage står så at få skrevet dine delkonklusioner og den endelige konklusion – samt perspektivering til din studierapport og litteraturlisten.

E Sammenhængen mellem synopsis og talepapiret.

Synopsis	Mdt. fremlæggelse med talepapir
problemformulering problemstillinger/underspørgsmål materiale, teori, metode	Indledning Problemformulering problemstillinger/underspørgsmål Metode
delkonklusion på underspørgsmål 1	analyse af underspørgsmål 1 delkonklusion på underspørgsmål 1
evt. delkonkl. på underspørgsmål 2	evt. analyse*) af underspørgsmål 2 evt. delkonklusion på underspørgsmål 2
evt. delkonkl. på underspørgsmål 3	evt. analyse*) af underspørgsmål 3 evt. delkonklusion på underspørgsmål 3
konklusion	konklusion
litteraturliste kildehenvisninger	
perspektivering til studierapport	evt. bilag medbringes perspektivering ud til verden
↓	↓
Synopsis Skrives til andre Afleveres til lærer og censor på forhånd Er formuleret i hele sætninger Angiver hovedpointerne	Talepapir: Skrives til en selv. Medbringes til den mundtlige eksamen. Er til eget brug, du kan evt. overveje at udlevere det til censor og eksaminator Kan være stikordspræget. Skal underbygge, at der gås i dybden med pointerne.

*) eller forslag til hvordan man ville have grebet analysen an, hvis...

F Hvordan laver man en litteraturliste?

Nedenstående er hentet fra hjemmesiden for Institut for Statskundskab, Kbh. Universitet.

Formålet med litteraturlister er at dokumentere brug af kilder og gøre andre i stand til at opspore kilderne.

Litteraturlister ordnes efter forfatterens efternavn – det mest usædvanlige efternavn først, f.eks. –sen navne kommer til sidst: Roest Pedersen, Jesper.

Tegnsætning i listen kan diskuteres, men vær konsekvent.

I eksemplerne herunder er rækkefølgen denne: Først vises skabelonen for, hvordan man gør generelt. Dernæst er der så vist et konkret eksempel.

Oversigten opstilles alfabetisk.

Henvisning til bøger

Forfatter. (år). *Titel: Undertitel* (udgave). Udgivelsessted: Forlag. (Serietitel; nr.).

Titlen er understreget/ kursiveret.

Udgave skrives kun på listen, hvis det ikke drejer sig om 1. udgave.

Eksempel:

Harder, Jonathan Bugge & Sigge Winther Nielsen. (2008). *Om politisk tæft: 14 historier om dansk og international politik*. Kbh.: Thomson Reuters.

Henvisning til tidsskriftsartikler

Artiklens forfatter. (år). Artiklens titel: undertitel. *Tidsskriftets titel*, vol.(nr.), sidetal.

Publikationens navn er understreget/ kursiveret.

Eksempel:

Roest Pedersen, Jesper. (2008). Spiller strukturel magt en rolle for danske kommunernes miljøhensyn?: Erhvervsliv og politikere. *Politica*, vol.40(1), s. 6-24.

Henvisning til antologibidrag

Bidragets forfatter. (år). Bidragets titel: undertitel. I/In: Antologiens redaktør (red./ed.): *antologiens titel* (evt. udgave, sidetal). Udgivelsessted: Forlag.

Antologiens titel er understreget/ kursiveret.

Eksempel:

McNay, Lois. (2007). Subjekt, psyke og handling. I: Dorte Marie Søndergaard (red.): *Feministiske tænkere: En tekstsamling* (s.136-159). Kbh.: Hans Reitzel.

Henvisning til Internetdokumenter

Ophav. (år/seneste opdatering). *Titel* (udgave). Lokaliseret besøgsdato: URL¹.

Titlen er understreget/ kursiveret.

Eksempel:

Udenrigsministeriet. (2008, 21. juli). *Den danske indsats i Afghanistan 2008-2012: Regeringens strategi for den samlede danske indsats i Afghanistan 2008-2012*. Lokaliseret d. 3. september 2008: <http://www.netpublikationer.dk/um/8986/index.htm>.

NB! Ofte er det nogle helt forfærdeligt lange links, så derfor kan det være en god idé **også** at få dannet et kortlink og skrive dette. Men husk, at det originale link **stadig** skal anføres!

Henvisning til avisartikler

Artiklens forfatter. (årstal, dato). Artiklens titel. *Værtspublikation* (udgivelsessted), sektion, sidetal. Værtspublikationens titel er understreget/ kursiveret.

Eksempel:

Rothenberg, Michael. (2008, 16. august). Portræt: Han vil gøre EU hypet og fedt. *Politiken*, 1. sektion, s. 4.

G Din tjekliste til synopsis.:-)..

1. Er der en titel på emnet, en overskrift?

Titlen er det emne, du har valgt at arbejde med inden for det overordnede udmeldte emnefelt. En titel / overskrift skal være kort og dækkende. Angiv også fagkombination.

2. Er der formuleret en klar problemformulering?

Problemformuleringen angiver dit fokus. Fokus kan f.eks. være et bestemt perspektiv, et forhold du finder grund til at udforske og undersøge, en synsvinkel eller en hypotese. Problemformuleringen fortæller læseren hvad du vil komme ind på i forbindelse med dit emne, og lægger op til hvordan du vil inddrage faglige begreber, metoder og teorier.

Husk, at problemformuleringen skal udformes sådan, at læseren forventer en sammenfattende konklusion, herunder spørgsmål til videre undersøgelse. *Når du er færdig med din synopsis bør du derfor lægge din problemformulering og din konklusion ved siden af hinanden for at vurdere, om der er en klar sammenhæng mellem disse.:-)..*

---

¹ Læs på www.kortlink.dk, hvordan du nemt kan bruge kortlink i stedet for lange links. Er oplagt i skriftlige opgaver.

3. Er der en præsentation af de væsentligste **underspørgsmål (problemstillinger)**, der er arbejdet med?

Du skal opstille de underpunkter, du har beskæftiget dig med for at kunne besvare problemformuleringen. Det er vigtigt at vise, hvordan du kan redegøre, observere (inkl. måle og beregne), analysere og perspektivere.

4. Er der en oversigt over **teori-, materiale/empiri- og metodevalg** og begrundelserne?

Hvordan har du løst problemet: Hvilket materiale har du arbejdet med, og hvordan har du arbejdet med det? Dvs. hvilke metoder har du valgt at bruge, hvilke begreber har du brugt, hvilke teorier bygger du på? Begrund relevansen.

5. Er der **delkonklusioner** på arbejdet med de enkelte underspørgsmål / problemstillinger?

Delkonklusionen sammenfatter resultatet af arbejdet med det enkelte underspørgsmål.

6. Er der en samlet **konklusion**?

Et større afsnit, hvor du konkluderer sammenhængen mellem titel, problemformulering, delkonklusioner og metode. Altså hvad ville jeg gøre - og hvordan har jeg løst det.

Du kan med fordel lægge din problemformulering og din konklusion ved siden af hinanden for at vurdere, om der er en klar sammenhæng.

Er du undervejs stødt på noget, som undrer dig, modsætninger o.l. kan de evt. formuleres her til muligt videre arbejde. Husk på, at en opgave ikke kan løse alt - der vil altid være mulige nye spørgsmål.

7. Er der **perspektiver** til det, du i øvrigt har lært og arbejdet med?

Giv bud på perspektiveringer til din studierapport.

8. Er der en **litteraturliste**?

En litteraturliste er en samlet fortegnelse over bøger, links, henvisninger til internetmateriale, artikler, TV, interviews og øvrige materiale, der er benyttet til opgaven.

Husk, at der stilles præcise krav til en litteraturliste (se afsnittet herunder: 'Hvordan laver man en litteraturliste?').

9. Er der **3-5 sider**?

Husk 3-5 sider er formelle krav, der skal overholdes

10. Har du husket **"forklædet"** til synopsisen?

Du får udleveret et forklæde (3 stk.) med navn, klasse, fag, niveau, dato og skole.

Sæt forklædet forrest i hvert af de tre eksemplarer, du skal aflevere i sammenclipset form.